II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 7 maj 2004

om statligt stöd som Italien (Sicilien) planerar inom jordbrukssektorn

[delgivet med nr C(2004)1633]

(Endast den italienska texten är giltig)

(2006/620/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

efter att i enlighet med nämnda artikel ([1]) ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 2 mars 2001, som registrerades den 5 mars 2001, anmälde Italien till kommissionen, i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget, det stöd som fastställs i Siciliens regionala lag nr 27/2000 om brådskande åtgärder för att kompensera jordbrukare för den skada som de orsakats av en strejk inom vägtransportsektorn (nedan ”regional lag nr 27/2000”).

(2) Som svar på kommissionens telex nr AGR 009603 av den 20 april 2001 och AGR 034235 av den 18 december 2001, skickade Italien ytterligare information genom en skrivelse av den 7 november 2001, som registrerades den 13 november 2001, och genom en skrivelse av den 31 juli 2002, som registrerades den 5 augusti 2002.

(3) Genom telex AGR 022152 av den 20 september 2002 begärde kommissionen ytterligare förtydliganden och information.

(4) Då det inte inkom något svar skickade kommissionen de italienska myndigheterna telex AGR 30656 av den 20 december 2002, och begärde svar inom en månad.

(5) Då något svar fortfarande inte inkommit informerade kommissionen de behöriga myndigheterna genom telex AGR 07156 av den 7 mars 2003 om att anmälan måste betraktas som återkallad i enlighet med artikel 5.3 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([2]).

(6) Samma dag inkom till de berörda kommissionsavdelningarna en skrivelse från Italien av den 5 mars 2003, som registrerades den 6 mars 2003. Genom denna skrivelse underrättades kommissionen, i enlighet med artikel 5.3 i förordning (EG) nr 659/1999, om att anmälan borde betraktas som fullständig eftersom de ytterligare upplysningar som begärts inte fanns tillgängliga och kommissionen uppmanades att fatta ett beslut i enlighet med artikel 4.5 i förordning (EG) nr 659/1999 på grundval av den information som redan lämnats.

(7) Genom telex AGRI 09066 av den 27 mars 2003 informerade kommissionens avdelningar de behöriga myndigheterna om att de skulle tillmötesgå begäran och att de, mot bakgrund av den tillgängliga informationen, förmodligen skulle föreslå kommissionen att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget.

(8) Genom en skrivelse av den 25 april 2003 (SG(2003)D/229510), informerade kommissionen Italien om att den hade beslutat att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget när det gäller den stödåtgärd som fastställs i den regionala lagen nr 27/2000.

([1]) EUT C 127, 29.5.2003.

([2]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1; förordningen ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

(9) Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning ([3]). Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter.

(10) Kommissionen fick synpunkter från Italien genom en skrivelse av den 13 augusti 2003, som registrerades den 18 augusti 2003.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDEN

(11) Det anmälda stödet föreskrivs i artikel 1 i den regionala lagen nr 27/2000 och syftet är att kompensera enskilda företag och/eller grupper av företag som bedriver verksamhet inom produktion, bearbetning och saluföring av de jordbruksprodukter som anges i bilaga I till fördraget för den skada som de orsakats på grund av strejken inom vägtransportsektorn och vägspärrarna under perioden 30 september–8 oktober 2000 (kl. 03.00) på Sicilien.

(12) Enligt den information som lämnats innebar strejken och vägspärrarna att det var omöjligt att hitta fordon för transport av jordbruksprodukter, vilket orsakade de berörda företagen ekonomisk skada. Framför allt var det omöjligt att leverera de produkter som redan var färdiga för transport eller som samlats in och placerats i lager, och att samla in mogna produkter, som därför blev övermogna och inte kunde saluföras på normalt sätt.

(13) Inom ramen för de tillgängliga resurserna skulle den planerade kompensationen täcka den skada som orsakats stödmottagarna i form av inkomstbortfall. Stödet skulle beviljas jordbrukare och företag på Sicilien vars årliga omsättning bevisligen minskat på grund av de aktuella händelserna.

(14) Enligt den information som lämnats fastställde den regionala jordbruksministern de detaljerade bestämmelserna för beräkning av förluster och för vilken dokumentation som stödmottagarna skulle lämna in. Kompensationen skulle främst ges för lättförstörbara varor, såsom frukt och grönsaker, blommor, mjölk och mjölkprodukter som skulle ha samlats in och/eller levererats vid tidpunkten för strejken och vägspärrarna. Stödet skulle endast beviljas för produkter som det var nödvändigt att leverera mellan den 30 september och den 8 oktober 2000 och som det berörda företaget inte kunde bevara på något annat sätt. I de dokument som lämnades in till förvaltningen måste det finnas en hänvisning till den aktuella perioden. Kompensationen skulle i första hand ges till företag som inte kunde leverera produkter som redan samlats in eller skördats.

(15) För att styrka att skada skett och skadans omfattning var företagen tvungna att lämna in leveranskontraktet (med krav på leverans av en viss kvantitet produkter inom en viss tidsperiod), transportdokumentet (med uppgift om producent, transportör, produkt som skulle transporteras och leveransdatum) och, i de fall produkterna redan levererats, fakturan. Kompensationen skulle betalas till de företag som visade att villkoren i deras leveranskontrakt inte uppfyllts (när det gäller tidpunkt, kvantitet, kvalitet och pris). Om priset inte angivits i kontraktet skulle de behöriga myndigheterna som referens använda det pris som angavs i handelskammarens förteckningar.

(16) Det verkar också ha beslutats om kompensation för jordbrukare, som på grund av strejken och vägspärrarna, inte alls hade möjlighet att samla in sina produkter och som således gick miste om dem. I detta avseende förklarade de behöriga myndigheterna att den skada som drabbat jordbrukarna skulle beräknas på grundval av expertrapporter från kvalificerade agronomer om värdet av plantornas/trädens produktion, som stödmottagarna måste lämna in tillsammans med de aktuella kontrakten.

(17) Om stödmottagaren levererar produkterna till kooperativ eller andra grupper, kan kompensationen antingen betalas ut till en enskild producent inom gruppen eller till själva gruppen. Enligt det förtydligande som gjorts skulle förlusterna och kompensationen i alla händelser fastställas för den berörda producenten.

(18) Stödet kan inte kombineras med andra stöd och överkompensation får inte förekomma. Eventuella utbetalningar från försäkringar och intäkter från alternativ användning/försäljning av de aktuella jordbruksprodukterna skulle beaktas vid beräkningen av stödet. För att undvika dubbel kompensation till följd av ersättning för kontraktsbrott eller skadestånd från de strejkande transportarbetarna måste stödmottagarna intyga att de inte inlett förfaranden mot de berörda vägtransportarbetarna.

(19) Budgeten för åtgärden uppgår till 1 300 miljoner italienska lire (ca 671 394 euro) för räkenskapsåren 2000 och 2001. Kompensationen skulle betalas ut som ett engångsbelopp.

(20) Artikel 2 i lagen om åtgärden innehåller en särskild bestämmelse om att stödet endast kommer att genomföras om det godkänns av kommissionen.

(21) I sitt beslut om att inleda förfaranden angående den aktuella åtgärden, noterade kommissionen att de undantag som fastställs i artikel 87.2 a och c och i artikel 87.3 a, b, c, d och e i det skedet av förfarandet inte verkade vara tillämpliga på stöd av denna typ. Anmälan var inte heller avsedd att uppfylla villkoren för att ansöka om sådana undantag.

(22) Kommissionen noterade också att de italienska myndigheterna i sin anmälan uppgivit att strejken och vägspärrarna måste betraktas som en exceptionell händelse, i enlighet med artikel 87.2 b, och att åtgärden därför borde bedömas mot bakgrund av den bestämmelsen.

([3]) Jfr fotnot 1.

(23) I sitt beslut om att inleda ett förfarande påminde kommissionen om att, eftersom denna typ av stöd utgör ett undantag från den allmänna principen i artikel 87.1 i fördraget att statligt stöd inte är förenligt med den gemensamma marknaden, har kommissionen konsekvent intagit ståndpunkten att begreppen naturkatastrof och exceptionell händelse i artikel 87.2 b måste tolkas restriktivt. Som exceptionella händelser har kommissionen hittills godtagit krig, inre oroligheter och strejker samt, med vissa förbehåll och beroende på deras omfattning, större kärnkraftsolyckor eller industriella olyckor och bränder som resulterar i omfattande förluster ([4]). När det väl har slagits fast att en naturkatastrof eller en exceptionell händelse har inträffat kommer kommissionen att tillåta stöd på högst 100 % för att täcka kostnaderna för materiella skador. Kompensationen bör normalt beräknas för den enskilde mottagaren. För att undvika överkompensation bör eventuella andra ersättningar, till exempel genom försäkringar, dras av från stödbeloppet. Kommissionen kommer också att godta stöd för att kompensera jordbrukare för inkomstförluster till följd av förstörda produktionsmedel, förutsatt att detta inte leder till överkompensation.

(24) I sitt beslut att inleda förfarandet noterade kommissionen att det på grundval av den tillgängliga informationen inte var möjligt att dra slutsatsen att den händelse som granskats utgjorde en exceptionell händelse i den mening som avses i artikel 87.2 b.

(25) I sin anmälan angav de italienska myndigheterna att strejken och vägspärrarna borde betraktas som en sådan exceptionell händelse som avses i artikel 87.2 b i fördraget, eftersom en händelse av liknande proportioner och med liknande negativa effekter på den lokala ekonomin aldrig tidigare inträffat på Sicilien.

(26) För att styrka att det rört sig om en exceptionell händelse i detta fall överlämnade de behöriga myndigheterna urklipp från tidningar och en kopia av en rapport från prefekturen i Palermo. Enligt nämnda rapport gav vägtransportarbetarna den 29 september 2000 polismyndigheterna en dags varsel om den demonstration de planerade att genomföra vid vissa infarter till Palermo. Enligt informationen i rapporten skulle man vid demonstrationen dela ur broschyrer för att förbättra allmänhetens medvetenhet om vägtransportarbetarnas problem, och vägtransportarbetarna hade uttryckligen åtagit sig att inte hindra trafiken vid infarterna till Palermos hamn och inte heller på motorvägarna mellan Palermo och Catania samt Palermo och Trapani. Nästa dag (den 30 september 2000) skall en demonstration av ett helt annat slag ha genomförts vid vilken vägarna blockerades i Palermo och i andra provinser.

([4]) Punkt 11.2 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn (EGT C 232, 12.8.2000, s. 19).

(27) Efter att ha granskat nämnda rapport bad kommissionens avdelningar de behöriga myndigheterna att svara på ett antal specifika frågor för att det skulle kunna avgöras om det rörde sig om en exceptionell händelse. Eftersom det inte inkom något svar uttryckte kommissionens avdelningar tvivel om huruvida den aktuella händelsen kunde betraktas som en exceptionell händelse i den mening som avses i artikel 87.2 b. Skälen till detta anges nedan.

a) *Varsel i Palermo*. I det aktuella fallet hade vägtransportarbetarna till polismyndigheterna en dag i förväg anmält demonstrationen i Palermo. Om en dags varsel är tillräckligt i enlighet med nationell lagstiftning har de behöriga myndigheterna informerats om demonstrationen i god tid och de skulle ha kunnat vidta nödvändiga åtgärder för att få händelsen under kontroll. Eftersom det inte inkom något svar från de behöriga myndigheterna kunde kommissionen inte bedöma om demonstrationen var en exceptionell händelse.

b) *Eventuellt varsel i andra provinser*. Av den information som lämnats framgår att demonstrationen inte bara genomfördes i Palermo utan även i andra provinser. Då det inte inkom något svar från de behöriga myndigheterna kan kommissionen inte utesluta att vägtransportarbetarna även varslade myndigheterna i andra provinser än Palermo om demonstrationen, och att myndigheterna därför i förväg informerats om händelserna och kunnat förutse deras omfattning.

c) *Eventuell tillämpning av lagen om strejker på de aktuella händelserna*. För att kunna avgöra om det rörde sig om exceptionella händelser i detta fall, bad kommissionen de italienska myndigheterna att lämna information om den eventuella tillämpningen av den italienska lagen om strejker (lag nr 146 av den 12 juni 1990, ändrad genom lag nr 83 av den 11 april 2000) i det aktuella fallet. Då det inte inkom något tydligt svar från de behöriga myndigheterna kunde kommissionen inte utesluta att de negativa effekterna av strejken och vägspärrarna skulle ha kunnat undanröjas eller reduceras till ett minimum, om lagen hade tillämpats eller varit tillämplig (t.ex. att grundläggande tjänster skulle ha kunnat tillhandahållas, att det nödvändiga varslet skulle ha givit jordbrukarna tillräckligt med tid för att hitta alternativa metoder för transport och lagring, och att de behöriga myndigheterna skulle ha kunnat beordra transportarbetarna att avbryta strejken, om situationen hade blivit så allvarlig att den påverkade de rättigheter som garanteras enligt konstitutionen). För att kunna bedöma om strejken och vägspärrarna utgjorde en exceptionell händelse begärde kommissionen också information om vilken typ av överträdelser de var förknippade med, dvs. information som inte tidigare lämnats.

d) *Skälen till demonstrationen*. Enligt rapporten från prefekten i Palermo avslutades inte strejken förrän den 8 oktober (kl. 03.00), efter att ett avtal nåtts dagen före mellan företrädare för det sicilianska vägtransportarbetarförbundet, den regionala regeringen och transportministern. För att kommissionen bättre skulle förstå skälen till strejken och vägspärrarna ombads de behöriga myndigheterna att lämna uppgifter om avtalets innehåll och ange om vägtransportarbetare genomfört demonstrationer av samma skäl i andra regioner eller på nationell nivå eller om demonstrationerna endast genomförts på Sicilien. Då det inte inkom något svar från de behöriga myndigheterna uttryckte kommissionen tvivel när det gäller skälen för händelserna och om huruvida de utgjorde exceptionella händelser.

e) *Demonstrationens, strejkens och vägspärrarnas storlek och omfattning*. Av den information som lämnats framgår att demonstrationen också genomfördes i andra provinser. De behöriga myndigheterna klargjorde inte i vilka andra provinser som demonstrationer, strejker och vägspärrar ägt rum. De informerade inte heller om deras omfattning och konsekvenser och förutom vissa tidningsurklipp inkom de inte med några officiella handlingar som styrker att sådana händelser inträffat på andra delar av Sicilien (t.ex. en rapport från prefekten i Palermo). Kommissionen var därför osäker på demonstrationens, strejkens och vägspärrarnas geografiska spridning och omfattning på övriga delar av Sicilien.

f) *Antal deltagare*. Enligt vägtransportarbetarförbundets varsel om demonstrationen, av vilken en kopia bifogades rapporten från prefekten i Palermo, skulle omkring 50 vägtransportarbetare delta i demonstrationen i Palermo. Då det inte inkom något svar från de behöriga myndigheterna, som styrkte hur många vägtransportarbetare som arbetade på Sicilien och ungefär hur många av dem som deltog i demonstrationen i Palermo och på andra delar av Sicilien, är kommissionen osäker på hur många personer som deltog i de aktuella händelserna.

(28) Förutom sina tvivel om huruvida de anmälda händelserna kan betraktas som ”exceptionella händelser” har kommissionen också, i sitt beslut om att inleda förfarandet, uttryckt tvivel angående andra aspekter av stödet, närmare bestämt om a) stödmottagarna, b) vissa detaljerade bestämmelser för beräkning av den skada som orsakats, c) de produkter som omfattas av stödet, och d) möjligheten att åtgärden kan utgöra ett indirekt stöd till de strejkande transportarbetarna. Nedan anges skälen för detta.

(a) *Stödmottagarna*. Enligt artikel 1 i den anmälda lagen och standardformuläret är stödmottagarna enskilda personer eller anslutna företag som bedriver verksamhet inom produktion, bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter. De förklaringar som de behöriga myndigheterna lämnat angående de detaljerade bestämmelserna för beräkning av den skada som orsakats och om kompensation, verkar endast avse den skada som orsakats enskilda primärproducenter av jordbruksprodukter. Då de behöriga myndigheterna inte gjort några förtydliganden hyser kommissionen betänkligheter angående vilka som mottagit stödet, och – om stödet också beviljas jordbrukare som bedriver verksamhet inom bearbetning och saluföring – angående den typ av skada som orsakats dessa två kategorier av aktörer och de detaljerade bestämmelserna för att beräkna och bedöma skadan.

(b) *Vissa detaljerade bestämmelser för att beräkna den skada som orsakats*. De behöriga myndigheterna gav exempel på hur den skada som orsakats jordbrukarna skulle beräknas när de produkter som levererades inte uppfyllde de krav på kvalitet eller kvantitet som fastställts i kontrakten. I dessa fall var den skada som orsakats skillnaden mellan det överenskomna priset för varan, enligt kontraktet, och det pris som faktiskt betalades till jordbrukaren efter det att sämre produkter (övermogna) eller en mindre kvantitet levererats. De behöriga myndigheterna har dock också för avsikt att kompensera de jordbrukare, som på grund av strejken och vägspärrarna, inte kunde samla in/skörda sina produkter och vars produktion därför förlorades. I dessa fall kommer den skada som orsakats jordbrukarna att beräknas på grundval av expertrapporter från kvalificerade agronomer om värdet av plantornas/trädens produktion, som skulle bifogas kontrakten. Då det inte inkommit några förtydliganden från de behöriga myndigheterna uttryckte kommissionen tvivel angående de detaljerade bestämmelserna för beräkning av den skada som orsakats och det stöd som skulle beviljas, och varför de detaljerade bestämmelserna i detta fall skulle skilja sig från dem som tillämpades i de andra fall som nämns ovan. Dessutom uttryckte kommissionen betänkligheter angående nämnda expertrapporters utformning och syfte, när och hur de skulle utformas liksom för vilken typ av produkter dessa skulle användas för att bedöma skadan.

(c) *Produkter som omfattas av stödåtgärden*. De behöriga myndigheterna hade uppgivit att stödet skulle ges för produkter som på grund av sin beskaffenhet (lättförstörbarhet, skördeperioder etc.) måste levereras eller samlas in/skördas snabbt under den aktuella perioden (30 september–8 oktober 2000) och för vilka man inte kunnat hitta några alternativa lagringsformer (såsom infrysning). För att kunna bedöma denna aspekt bad de berörda kommissionsavdelningarna de behöriga myndigheterna att lämna in en förteckning över produkterna. De behöriga myndigheterna inkom inte med någon sådan förteckning, men åtog sig att lämna in en förteckning senare, innan

stödet skulle betalas ut. Eftersom det ansågs nödvändigt med en sådan förteckning för att stödet eventuellt skulle kunna godkännas uttryckte kommissionen betänkligheter angående den typ av produkter för vilka de behöriga myndigheterna har för avsikt att bevilja stöd.

(d) *Möjligheten att åtgärden utgör ett indirekt stöd till strejkande transportarbetare.* Eftersom stödåtgärden syftar till att gottgöra den skada som jordbruksföretag orsakats på grund av vägtransportarbetarnas demonstration, strejk och vägspärrar, kunde kommissionen inte utesluta att stödåtgärden skulle kunna betraktas som ett indirekt driftsstöd till de strejkande vägtransportarbetarna, om vägtransportarbetarna enligt nationell lagstiftning skulle bli tvungna att betala kompensation till jordbruksföretagen för den skada som orsakats (inom ramen för kontrakt eller på annat sätt) av deras demonstration. Kommissionen uttryckte tvivel angående mottagarna av stödet, vilket skulle kunna betraktas som driftsstöd till vägarbetarna eller en del av dessa, eftersom stödmottagarna, för att det inte skulle utgå dubbel kompensation på grund av kontraktsbrott eller skadestånd från de strejkande transportarbetarna, skulle vara tvungna att intyga att de inte hade inlett något förfarande mot de berörda vägtransportarbetarna. Den förklaring som de behöriga myndigheterna lämnade, dvs. att vägtransportarbetarna skulle vara ansvariga som privatpersoner och inte som företag, verkade inte heller övertygande och verkade inte utesluta att de strejkande vägtransportarbetarna enligt nationell lag skulle vara ansvariga för den skada som jordbrukarna orsakats.

(29) Med beaktande av bestämmelserna om statligt stöd, uttrycker kommissionen i sitt beslut om att inleda förfarandet tvivel om huruvida den anmälda händelsen kan betraktas som en exceptionell händelse, som skulle kunna omfattas av undantaget i artikel 87.2 b i fördraget, och även angående vissa aspekter av stödet. Kommissionen har därför inte kunnat dra slutsatsen att den föreslagna åtgärden var avsedd att kompensera för skada som uppstått och att den inte utgjorde ett driftsstöd.

(30) Det stöd som avses i artikel 1 i den regionala lagen nr 27/2000 verkade inte kunna omfattas av det undantag som fastställs i artikel 87.2 och 87.3 i fördraget.

III. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

(31) Det inkom inte några synpunkter från berörda parter.

IV. SYNPUNKTER FRÅN ITALIEN

(32) Genom en skrivelse av den 13 augusti 2003, som registrerades den 18 augusti 2003, lämnade Italien, på regionen Siciliens vägnar, synpunkter till kommissionen.

(33) I denna skrivelse meddelade de italienska myndigheterna att de inte hade någon annan information än den som de redan lämnat i anmälan och de bekräftade att stödordningen inte hade genomförts. De italienska myndigheterna informerade också kommissionen om att de hade för avsikt att offentliggöra sitt beslut om att inleda förfarandet angående de aktuella åtgärderna genom att i regionens officiella tidning offentliggöra ett meddelande med en hänvisning till EUT C 127 av den 29 maj 2003.

V. BEDÖMNING AV STÖDET

(34) Enligt artikel 87.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(35) Den åtgärd som granskas innebär att det skall betalas ut stöd, med offentliga regionala resurser, till vissa jordbruksföretag på Sicilien, vilka utan tvivel kommer att dra ekonomisk nytta av detta på bekostnad av andra företag som inte får stöd. Enligt domstolens rättspraxis kan förbättringar av konkurrenssituationen för ett företag till följd av statligt ekonomiskt stöd leda till att konkurrensen snedvrids i förhållande till konkurrerande företag som inte får sådant stöd ([5]).

(36) Åtgärden påverkar handeln mellan medlemsstaterna eftersom det bedrivs omfattande handel inom gemenskapen med jordbruksprodukter. Detta framgår av tabellen nedan ([6]) som innehåller uppgifter om det totala värdet på jordbruksimport och jordbruksexport mellan Italien och EU under perioden 1997–2001 ([7]). Det måste också noteras att Sicilien är en stor producent av jordbruksprodukter inom Italiens gränser.

([5]) Se mål C-730/79, Rec. 1980, s. 2671, punkterna 11 och 12.

([6]) Källa: Eurostat.

([7]) Enligt domstolens rättspraxis är det villkor som gäller påverkan på handeln uppfyllt om det stödmottagande företaget utövar en ekonomisk verksamhet som är föremål för handel mellan medlemsstaterna. Det faktum att stödet förstärker företagets position i förhållande till konkurrerande företag inom handeln mellan medlemsstaterna är tillräckligt för att stödet skall anses påverka handeln i fråga. När det gäller statligt stöd inom jordbrukssektorn har en rättspraxis etablerats som säger att även stöd som sammantaget uppgår till ett relativt ringa belopp och som fördelas på många jordbrukare påverkar handeln inom gemenskapen och konkurrensen. Se mål C-113/2000, REG 2002, s. 7601, punkterna 30–36 och 54–56 och mål C-114/2000, REG 2002, s. 7657, punkterna 46–52 och 68–69.

Jordbruk generellt

	ECU/EUR miljoner EXPORT	ECU/EUR miljoner IMPORT
1997	9 459	15 370
1998	9 997	15 645
1999	10 666	15 938
2000	10 939	16 804
2001	11 467	16 681

(37) Det bör också påminnas om att, enligt domstolen, kan stöd till ett företag påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen om det företaget konkurrerar med produkter från andra medlemsstater, även om företaget självt inte exporterar sina produkter. Om en medlemsstat beviljar stöd till ett företag, kan den inhemska produktionen av det skälet upprätthållas eller ökas så att företag i andra medlemsstater har mindre möjligheter att exportera sina produkter till marknaden i andra medlemsstater. Sådant stöd kan därför sannolikt påverka handeln mellan medlemsstater och snedvrida konkurrensen ([8]).

(38) Kommissionen drar därför slutsatsen att den åtgärd som granskas omfattas av förbudet i artikel 87.1 i EG-fördraget. De italienska myndigheterna har aldrig bestridit detta.

(39) Förbudet i artikel 87.1 följs av bestämmelser om undantag i artikel 87.2 och 87.3.

(40) Undantagen i artikel 87.2 a och c kan uppenbarligen inte tillämpas med tanke på den typ av stöd det rör sig om och stödets syften. Italien har inte heller hävdat att artikel 87.2 a eller 87.2 c skulle vara tillämplig.

(41) Artikel 87.3 a kan inte heller tillämpas eftersom stödet inte är avsett att främja utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning. Italien har inte heller hävdat att artikel 87.3 a skulle vara tillämplig.

(42) Artikel 87.3 b kan inte heller tillämpas eftersom det aktuella stödet inte är avsett att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i Italiens ekonomi. Italien har heller aldrig hävdat att artikel 87.3 b skulle vara tillämplig.

([8]) Domstolens dom i mål 102/87 *Frankrike mot kommissionen*, Rec. 1988, s. 4067.

(43) Detta stöd är inte avsett att bidra till uppnåendet av målen att främja kultur och kulturarv enligt artikel 87.3 d, och Italien har inte heller hävdat att artikel 87.3 d skulle vara tillämplig.

(44) Eftersom det inte underlättar utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, är stödet inte avsett att bidra till uppnåendet av de mål som avses i artikel 87.3 c. Italien har heller aldrig hävdat att artikel 87.3 c skulle vara tillämplig.

(45) Med tanke på den särskilda hänvisning som de italienska myndigheterna gjort till artikel 87.2 b och den typ av stöd det rör sig om, som inte kan omfattas av något annat undantag från artikel 87.1 i fördraget, är det endast undantaget i artikel 87.2 b som skulle kunna vara tillämpligt.

Tillämpliga bestämmelser

(46) Ovannämnda undantags tillämplighet måste bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om beviljandet av statligt stöd inom jordbrukssektorn, närmare bestämt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn ([9])(nedan ”riktlinjerna”), som trädde i kraft den 1 januari 2000 ([10]).

(47) Enligt punkt 23.3 i riktlinjerna kommer kommissionen att tillämpa dessa riktlinjer på nya anmälningar av statligt stöd, inbegripet ännu inte behandlade anmälningar från medlemsstaterna, från och med den 1 januari 2000. Olagligt stöd i den mening som avses i artikel 1 f i förordning (EG) nr 659/1999 ([11]) bedöms i enlighet med gällande bestämmelser och riktlinjer vid den tidpunkt som stödet beviljades.

(48) Den regionala lagen nr 27/2000 anmäldes till kommissionen genom en skrivelse av den 2 mars 2001, som registrerades den 5 mars 2001. Artikel 2 innehåller en bestämmelse som innebär att den statliga stödåtgärden i lagen endast kommer att genomföras om den godkänns av kommissionen ([12]). I sina kommentarer bekräftade de italienska myndigheterna att stödåtgärderna inte hade genomförts.

([9]) EGT C 232, 12.8.2000, s. 19.

([10]) Eftersom det i anmälan inte anges att den granskade stödordningen endast tillämpas på små och medelstora företag i enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 1/2004, är den förordningen inte tillämplig (se artikel 20 i kommissionen förordning (EG) nr 1/2004 av den 23 december 2003 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion, bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, EUT L 1, 3.1.2004).

([11]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

([12]) I artikel 2.1 fastställs att åtgärderna i denna lag måste uppfylla EG-bestämmelserna om statligt stöd och att förfarandena i artikel 88.2 och 88.3 i fördraget måste slutföras.

(49) Granskningen av stödåtgärden omfattas således av riktlinjerna ([13]), särskilt punkt 11.2 i dessa (stöd för att kompensera för skador orsakade av naturkatastrofer eller exceptionella händelser).

(50) I punkt 11.2 i riktlinjerna fastställs följande: Eftersom denna typ av stöd utgör ett undantag från den allmänna principen i artikel 87.1 i fördraget att statligt stöd inte är förenligt med den gemensamma marknaden, har kommissionen konsekvent intagit ståndpunkten att begreppen naturkatastrof och exceptionell händelse i artikel 87.2 b måste tolkas restriktivt. Kommissionen har hittills godtagit att jordbävningar, laviner, jordskred och översvämningar kan utgöra naturkatastrofer. Som exceptionella händelser har kommissionen hittills godtagit krig, inre oroligheter och strejker samt, med vissa förbehåll och beroende på deras omfattning, större kärnkraftsolyckor eller industriella olyckor och bränder som resulterar i omfattande förluster. Å andra sidan har kommissionen inte accepterat att en brand på en enskild bearbetningsanläggning som täcks av en normal företagsförsäkring kan anses vara en exceptionell händelse. Som en generell regel godtar kommissionen inte heller att utbrott av djur- eller växtsjukdomar kan anses utgöra naturkatastrofer eller exceptionella händelser. I ett fall har kommissionen emellertid erkänt ett mycket omfattande utbrott av en helt ny djursjukdom som en exceptionell händelse. På grund av de uppenbara svårigheterna att förutse sådana händelser kommer kommissionen även fortsättningsvis att bedöma förslag att bevilja stöd enligt artikel 87.2 b i varje enskilt fall och beakta sin tidigare praxis inom detta område. När det väl har slagits fast att en naturkatastrof eller en exceptionell händelse har inträffat kommer kommissionen att tillåta stöd på högst 100 % för att täcka kostnaderna för materiella skador. Kompensationen bör normalt beräknas för den enskilde mottagaren. För att undvika överkompensation bör eventuella andra ersättningar, till exempel genom försäkringar, dras av från stödbeloppet. Kommissionen kommer också att godta stöd för att kompensera jordbrukare för inkomstförluster till följd av förstörda produktionsmedel, förutsatt att detta inte leder till överkompensation.

(51) I sitt beslut om att inleda förfarandet när det gäller detta stöd uttrycker kommissionen sina tvivel om huruvida den händelse med anledning av vilken kompensationen betalas ut kan anses utgöra en exceptionell händelse (se skäl 27 ovan).

(52) I samma beslut uttrycker kommissionen också sina tvivel om andra aspekter av stödåtgärden, framför allt vissa aspekter som är väsentliga för att fastställa ett samband mellan den aktuella händelsen och de förluster som den sägs ha orsakat och för vilka kompensationen planeras (se skäl 28 ovan).

([13]) EGT C 232, 12.8.2000.

(53) Eftersom de italienska myndigheterna inte har inkommit med någon ny eller ytterligare information eller bedömning är kommissionens skäl för att anta det beslutet fortfarande giltiga.

(54) När det gäller frågan om den aktuella händelsen utgjorde en exceptionell händelse ansåg kommissionen, i enlighet med sin tidigare praxis, att en förutsättning för att artikel 87.2 b skall kunna tillämpas är att det rör sig om en händelse som inte kan förutses ([14]).

(55) Kommissionen tog också hänsyn till att den en gång tidigare godtagit ([15]) att en vägspärr kunde utgöra en exceptionell händelse, eftersom den vägspärren hängde samman med en strejk som hade stört den ekonomiska verksamheten i det aktuella landet i betydande utsträckning (mellan den 29 juni och den 18 juli 1992) och eftersom det, på grundval av den tillgängliga informationen, kunde fastställas en koppling mellan stödet och vägspärren.

(56) I det aktuella fallet har de italienska myndigheterna, trots uppmaningar, inte lämnat upplysningar som gjort det möjligt för kommissionen att betrakta strejken och vägspärrarna som en exceptionell händelse. Då det inte finns några uppgifter om motsatsen och eftersom den aktuella demonstrationen anmälts på förhand till myndigheterna, kan kommissionen dra slutsatsen att den inte kan betraktas som en oförutsedd händelse vare sig för myndigheterna eller för de ekonomiska sektorer som drabbades av den. Strejker kan förekomma ofta och om de anmäls på förhand, kan lämpliga åtgärder vidtas. I detta fall rör det sig alltså inte om en oförutsebar händelse. Eftersom varken de faktiska orsakerna till strejken eller skälen för att avsluta den efter åtta dagar tydligt angivits, kan man inte utesluta att allmänheten via massmedia sedan länge känt till att det eventuellt skulle genomföras en strejk inom transportsektorn.

(57) Det faktum att den anmälda demonstrationen kan ha utvecklats till en större händelse än väntat innebär inte i sig att det rört sig om en exceptionell händelse i den mening som avses i artikel 87.2 b. Eftersom de behöriga myndigheterna inte uppgivit hur många som deltagit (enligt den information som lämnades rörde det sig om 50 personer) i förhållande till det totala antalet vägtransportarbetare på Sicilien, och inte heller angivit strejkens geografiska omfattning, kan kommissionen inte dra slutsatsen, när det gäller dimension och utveckling, att händelsen på ett exceptionellt sätt kan ha stört den ekonomiska verksamheten i landet i betydande utsträck-

([14]) Se punkt 92 i kommissionens beslut 2000/625/EG av den 13 juni 2000 om den stödordning Irland har genomfört till förmån för sjötransport av levande boskap från Irland till den europeiska kontinenten (EGT L 263, 18.10.2000, s. 17). Se även punkt 33 i kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet ”Konsekvenserna för trafikflyget av attentaten i USA”, KOM(2001) 574 slutlig.

([15]) Se kommissionens beslut 96/148/EG av den 26 juli 1995 om åtgärder som beslutats av Frankrike på grund av blockaderna på de franska vägarna år 1992 (EGT L 34, 13.2.1996, s. 38).

ning. Den aktuella händelsen pågick endast under åtta dagar (30 september–8 oktober kl. 03.00, enligt de uppgifter som lämnats), vilket skall jämföras med tre veckor (29 juni–18 juli 1992) i det fall som kommissionen ansåg utgöra en exceptionell händelse ([16]).

(58) Eftersom det inte lämnats några uppgifter om huruvida eller i vilken utsträckning den lag som reglerar strejker tillämpades på den aktuella händelsen, är det inte möjligt att dra slutsatsen att händelsen var så allvarlig att det var nödvändigt för myndigheterna att beordra de strejkande transportarbetarna att avbryta strejken för att skydda andra medborgares konstitutionella rättigheter. Det kan inte heller uteslutas att tillräckliga förebyggande åtgärder vidtagits för att minimera eller undanröja strejkens effekter, i enlighet med nämnda lagstiftning.

(59) På grundval av den information som lämnats kan kommissionen därför inte dra slutsatsen att händelsen ifråga är en exceptionell händelse som på ett oförutsebart och exceptionellt sätt har stört den ekonomiska verksamheten i det aktuella landet i betydande omfattning. Av den tillgängliga informationen framgår att händelsen har anmälts i förväg, att den kan ha påverkat viss ekonomisk verksamhet i ett begränsat område i det berörda landet och att den pågått under relativt kort tid (jämfört med blockader som kommissionen tidigare betraktat som exceptionella händelser ([17]). Därför kan man inte dra slutsatsen att denna händelse orsakat en betydande störning av ekonomin i det aktuella landet.

(60) Enligt kommissionens praxis utgör den aktuella händelsen en normal företagsrisk som förorsakade de berörda ekonomiska aktörerna en typ av skada som de antingen borde täcka med egna medel för företagsrisker, eller för vilka de bör ansöka om ersättning från andra ansvariga parter i enlighet med nationell lagstiftning.

(61) På grundval av den tillgängliga informationen och till skillnad från det fall som kommissionen ansåg vara en exceptionell händelse, är det i det aktuella fallet inte möjligt att dra slutsatsen att det råder ett direkt samband mellan strejken och vägspärrarna och det stöd som skall beviljas. Eftersom de behöriga myndigheterna bekräftade att de inte har tillgång till den information som kommissionen begärt, framför allt när det gäller de produkter för vilka kompensation skulle ges, stödmottagarna (primärproducenter eller också bearbetare och saluförare) och i vissa fall de detaljerade bestämmelserna för beräkning av kompensationen (se punkt 28 ovan), kan kommissionen inte dra slutsatsen att det planerade stödet nödvändigtvis och uteslutande är knutet till de förluster som orsakades av strejken och vägspärrarna på Sicilien mellan den 30 september och den 8 oktober 2000.

([16]) Se fotnot 15 ovan.

([17]) Se fotnot 15 ovan.

(62) I artikel 1 i den anmälda lagen och standardformuläret för anmälan är stödmottagarna företag eller företagsgrupper som bedriver verksamhet inom produktion, bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter. De förklaringar som de behöriga myndigheterna lämnat angående de detaljerade bestämmelserna för beräkning av skada och kompensation för denna skada verkar endast gälla den skada som orsakats enskilda primärproducenter inom jordbruket. Då de behöriga myndigheterna inte lämnat någon information vet kommissionen inte exakt vilken typ av aktörer som skulle gynnas av åtgärden och, om stödet även skulle beviljas aktörer inom sektorerna för bearbetning och saluföring, vet kommissionen inte vilken typ av skada som var och en av dessa två kategorier av aktörer orsakats eller enligt vilka kriterier som skadan bedömts och beräknats. Kommissionen anser därför att de förluster för vilka kompensation skulle kunna beviljas (i alla fall vissa av) stödmottagarna (även) kan ha andra orsaker än strejken och vägspärrarna.

(63) När det gäller primärproducenter planerade de behöriga myndigheterna att ge kompensation även till de jordbrukare som, på grund av strejken och vägspärrarna, inte kunnat samla in/skörda sina produkter och därför förlorade sin produktion. I detta fall skulle den skada som jordbrukarna orsakats beräknas på grundval av expertrapporter från kvalificerade agronomer om värdet på plantornas/trädens produktion, som kommer att läggas fram tillsammans med kontrakten. Då de behöriga myndigheterna inte inkommit med något förtydligande kan kommissionen inte godta de föreslagna detaljerade bestämmelserna för beräkning av den skada som uppstått och det stöd som föreslagits, eftersom det inte står klart varför de detaljerade bestämmelserna i detta fall skiljer sig från bestämmelserna för andra producenter (se punkt 28 ovan). Det råder inte heller klarhet om expertrapporternas utformning och syfte. Det anges inte när och hur rapporterna utarbetats och det är inte heller klart för vilken typ av produkter nämnda expertrapporter skulle användas för att bedöma skadan. Även av detta skäl anser kommissionen därför att de förluster för vilka kompensation skulle kunna beviljas (i alla fall vissa av) stödmottagarna (även) kan ha andra orsaker än strejken och vägspärrarna.

(64) Trots upprepade uppmaningar lämnade aldrig de italienska myndigheterna till kommissionen någon förteckning över produkter som på grund av sin beskaffenhet (lättförstörbarhet, skördeperiod etc.) verkligen måste levereras eller samlas in snabbt under den aktuella perioden (30 september–8 oktober 2000), som inte kunde lagras på något annat sätt (exempelvis genom infrysning) och som de italienska myndigheterna planerade att betala ut kompensation för. Eftersom en sådan förteckning ansågs nödvändig för att stödåtgärden skulle kunna godkännas och framför allt för att fastställa att de förluster för vilka stödet skulle kunna utbetalas till stödmottagarna hängde samman med strejken och vägspärrarna, kan kommissionen inte fastställa ett sådant samband.

(65) De italienska myndigheterna uteslöt inte att vägtransportarbetarna i enlighet med nationell lagstiftning skulle kunna tvingas ge ersättning till jordbruksföretag för den skada som deras demonstration, strejk och vägspärrar orsakat genom kontraktsbrott eller på annat sätt, och att stödåtgärden därför skulle kunna betraktas som ett indirekt driftsstöd till de strejkande vägtransportarbetarna.

(66) Kommissionen kan inte dra slutsatsen att de verkliga stödmottagarna är aktörer inom jordbrukssektorn och att åtgärden inte (också) är ett driftsstöd till vägtransportarbetarna eller till vissa av dem. Detta beror på att stödmottagarna, för att undvika att dubbel kompensation utgår på grund av kontraktsbrott eller skadestånd från strejkande transportarbetare, skulle tvingas intyga att de inte inlett förfaranden mot de berörda transportarbetarna och på att den förklaring som de behöriga myndigheterna lämnat, att vägtransportarbetarna skulle vara ansvariga som enskilda personer och inte som företag, inte verkade övertygande och inte verkade utesluta att de strejkande vägtransportarbetarna i enlighet med nationell lagstiftning kan vara ansvariga för den skada som orsakats jordbrukarna.

(67) Mot bakgrund av ovanstående och eftersom de italienska myndigheterna bekräftade att de inte har tillgång till den information som begärts med anledning av kommissionens tvivel om huruvida det rörde sig om en exceptionell händelse och om andra aspekter av stödåtgärden, kvarstår alla de tvivel kommissionen hyste när den beslutade att inleda förfarandet. Den kan därför inte göra bedömningen att det rör sig om ett stöd för att gottgöra en skada som orsakats av en exceptionell händelse i den mening som avses i artikel 87.2 b i fördraget.

(68) Av de skäl som anges ovan drar kommissionen därför slutsatsen att den aktuella händelsen inte kan anses vara exceptionell i den mening som avses i fördraget och att det i alla händelser inte kan fastställas att nämnda händelse verkligen och uteslutande hänger samman med de förluster för stödmottagarna som stödet är avsett att kompensera.

(69) När det gäller möjligheten att den granskade stödåtgärden kan vara i överensstämmelse med andra bestämmelser om statligt stöd inom jordbrukssektorn, fastställs i punkt 3.5 i riktlinjerna att en stödåtgärd, för att anses vara förenlig med den gemensamma marknaden, måste innehålla en stimulansfaktor eller kräva en motprestation från mottagaren. Ensidiga statliga stödåtgärder som endast har till syfte att förbättra producenternas finansiella situation, men som inte på något sätt bidrar till sektorns utveckling, anses utgöra driftsstöd som inte är förenliga med den gemensamma marknaden, om inte undantag uttryckligen medges i gemenskapslagstiftningen eller i dessa riktlinjer. Sådana stöd kan på grund av sina egenskaper även inverka störande på de gemensamma marknadsordningarnas mekanismer.

(70) Det granskade stödet innehåller inte någon stimulansfaktor och kräver inte någon motprestation av mottagaren. Såsom anges ovan uppfyller det inte ens kraven i punkt 11 i riktlinjerna för att kunna betraktas som kompensation som är förenlig med den gemensamma marknaden. Stödet i fråga förbättrar endast den ekonomiska situationen för producenterna utan att bidra till sektorns utveckling, och utgör framför allt driftsstöd för att ersätta stödmottagarnas driftskostnader som är knutna till normala företagsrisker.

(71) Således finns det i bestämmelserna om statligt stöd till jordbrukssektorn inte någon grund för den stödåtgärd som fastställs i artikel 1 i den regionala lagen nr 27/2000 till förmån för företag som är verksamma inom produktion, bearbetning och/eller saluföring av sådana jordbruksprodukter som anges i bilaga I till fördraget. Kommissionen betraktar därför denna typ av stöd som driftsstöd som oförenligt med den gemensamma marknaden. Denna typ av stöd, som innebär att mottagaren slipper en del av sina driftskostnader, har ingen hållbar och strukturell effekt på de berörda sektorerna och innebär endast att de sicilianska produkterna blir förmånligare i förhållande till produkter som inte är föremål för liknande åtgärder i Italien eller i andra medlemsstater.

(72) De undantag som fastställs i artikel 87.2 b eller artikel 87.3 c i fördraget kan därför inte tillämpas på det stöd som föreskrivs i artikel 1 i den regionala lagen nr 27/2000. Inte heller några andra undantag i fördraget är tillämpliga.

VI. **SLUTSATS**

(73) Mot bakgrund av ovanstående är den stödåtgärd som föreskrivs i artikel 1 i den regionala lagen nr 27/2000 oförenlig med den gemensamma marknaden och får därför inte genomföras.

(74) I enlighet med artikel 2 i den regionala lagen nr 27/2000, skall genomförandet av den stödåtgärd som fastställs i lagen först godkännas av kommissionen. I sina kommentarer bekräftade de behöriga myndigheterna att stödet inte hade genomförts.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Italien, i enlighet med artikel 1 i Siciliens regionala lag nr 27/2000 av den 23 december 2000, planerar att genomföra till förmån för företag som bedriver verksamhet inom produktion, bearbetning och/eller saluföring av jordbruksprodukter angivna i bilaga I till fördraget, för att gottgöra den skada som orsakats av vägtransportarbetarnas strejk och vägspärrar på

Sicilien mellan den 30 september och den 8 oktober 2000 är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Detta stöd får således inte genomföras.

Artikel 2

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 7 maj 2004.

På kommissionens vägnar
Franz FISCHLER
Ledamot av kommissionen